

Začlenění problematiky OČMU v současných RVP

Vzhledem k velkému množství rámcových vzdělávacích programů pro střední odborné vzdělávání jsme pro Vás vybrali náhodný reprezentativní vzorek z oborů maturitních a nematuritních. Doufáme, že alespoň částečně Vám pomohou ve Vaší praxi.

Střední odborné vzdělávání „Strojírenství“

2. Cíle středního odborného vzdělávání

d) Učit se žít společně, učit se žít s ostatními, tj. umět spolupracovat s ostatními, být schopen podílet se na životě společnosti a nalézt v ní své místo.

Vzdělávání směřuje k:

- tomu, aby žáci respektovali lidský život a jeho trvání jako vysokou hodnotu;
- vytváření úcty k živé i neživé přírodě, k ochraně a zlepšování přírodního a ostatního životního prostředí a k chápání globálních problémů světa.

3.1 Klíčové kompetence

d) Personální a sociální kompetence

Vzdělávání směřuje k tomu, aby absolventi byli připraveni stanovovat si na základě poznání své osobnosti přiměřené cíle osobního rozvoje v oblasti zájmové i pracovní, pečovat o své zdraví, spolupracovat s ostatními a přispívat k utváření vhodných mezilidských vztahů, tzn. že absolventi by měli:

- posuzovat reálně své fyzické a duševní možnosti, odhadovat důsledky svého jednání a chování v různých situacích;
- mít odpovědný vztah ke svému zdraví, pečovat o svůj fyzický i duševní rozvoj, být si vědomi důsledků nezdravého životního stylu a závislosti;

e) Občanské kompetence a kulturní povědomí

Vzdělávání směřuje k tomu, aby absolventi uznávali hodnoty a postoje podstatné pro život v demokratické společnosti a dodržovali je, jednali v souladu s udržitelným rozvojem a podporovali hodnoty národní, evropské i světové kultury, tzn. že absolventi by měli:

- uznávat hodnotu života, uvědomovat si odpovědnost za vlastní život a spoluodpovědnost při zabezpečování ochrany života a zdraví ostatních;

f) Kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám

Vzdělávání směřuje k tomu, aby absolventi byli schopni optimálně využívat svých osobnostních a odborných předpokladů pro úspěšné uplatnění ve světě práce, pro budování a rozvoj své profesní kariéry a s tím související potřebu celoživotního učení, tzn. že absolventi by měli:

- znát obecná práva a povinnosti zaměstnavatelů a pracovníků;

3.2 Odborné kompetence

c) Dbát na bezpečnost práce a ochranu zdraví při práci, tzn. aby absolventi:

- znali a dodržovali základní právní předpisy týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a požární prevence;
- rozpoznali možnost nebezpečí úrazu nebo ohrožení zdraví a byli schopni zajistit odstranění závad a možných rizik;

SPOLEČENSKOVĚDNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Obecným cílem společenskovedního vzdělávání v odborném školství je připravit žáky na aktivní a odpovědný život v demokratické společnosti. Společenskovední vzdělávání směřuje k pozitivnímu ovlivňování hodnotové orientace žáků, aby byli slušnými lidmi a odpovědnými občany svého demokratického státu, aby jednali uvážlivě nejen ve vlastní prospěch, ale též pro veřejný zájem. Kultivuje jejich historické vědomí, a tím je učí hlouběji rozumět jejich současnosti, učí je uvědomovat si vlastní identitu, kriticky myslet, nenechat se manipulovat a co nejvíce porozumět světu, v němž žijí.

Společenskovední vzdělávání usiluje o formování a posilování těchto pozitivních citů, postojů, preferencí a hodnot:

- uznávat, že lidský život je vysokou hodnotou, a proto je třeba si ho vážit a chránit jej;

Výsledky vzdělávání

2) Soudobý svět

- vysvětlí, s jakými konflikty a problémy se potýká soudobý svět, jak jsou řešeny, debatuje o jejich možných perspektivách;

4) Člověk jako občan

- teror, terorismus

PŘÍRODOVĚDNÉ VZDĚLÁVÁNÍ

Vyučování směřuje k tomu, aby žáci uměli:

- využívat přírodovědných poznatků a dovedností v praktickém životě ve všech situacích, které souvisejí s přírodovědnou oblastí;
- porozumět základním ekologickým souvislostem a postavení člověka v přírodě a zdůvodnit nezbytnost udržitelného rozvoje;
- posoudit chemické látky z hlediska nebezpečnosti a vlivu na živé organismy.

FYZIKÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

VARIANTA A

7) Fyzika mikrosvěta

Výsledky vzdělávání

- vysvětlí podstatu radioaktivity a jaderného záření a popíše způsoby ochrany před tímto zářením

VARIANTA B

5) Fyzika atomu

Výsledky vzdělávání

- vysvětlí podstatu radioaktivity a popíše způsoby ochrany před tímto zářením

VARIANTA C

5) Fyzika atomu

Výsledky vzdělávání

- vysvětlí podstatu radioaktivity a popíše způsoby ochrany před tímto zářením

CHEMICKÉ VZDĚLÁVÁNÍ

VARIANTA A

1) Obecná chemie

Učivo:

- chemická symbolika, značky a názvy prvků, oxidační číslo, vzorce a názvy jednoduchých sloučenin.

2) Anorganická chemie

Výsledky vzdělávání:

- charakterizuje vybrané prvky a anorganické sloučeniny a zhodnotí jejich využití v odborné praxi a v běžném životě, posoudí je z hlediska vlivu na zdraví a životní prostředí;

3) Organická chemie

Výsledky vzdělávání

- uvede významné zástupce organických sloučenin a zhodnotí jejich využití v odborné praxi a v běžném životě, posoudí je z hlediska vlivu na zdraví a životní prostředí;

VARIANTA B

1) Obecná chemie

Učivo:

- chemická symbolika

2) Anorganická chemie

Výsledky vzdělávání:

- charakterizuje vybrané prvky a anorganické sloučeniny a zhodnotí jejich využití v odborné praxi a v běžném životě, posoudí je z hlediska vlivu na zdraví a životní prostředí;

3) Organická chemie

Výsledky vzdělávání

- uvede významné zástupce jednoduchých organických sloučenin a zhodnotí jejich využití v odborné praxi a v běžném životě, posoudí je z hlediska vlivu na zdraví a životní prostředí;

BIOLOGICKÉ A EKOLOGICKÉ VZDĚLÁVÁNÍ

Člověk a životní prostředí

Výsledky vzdělávání

- popíše historii vzájemného ovlivňování člověka a přírody;
- hodnotí vliv různých činností člověka na jednotlivé složky životního prostředí;
- charakterizuje působení životního prostředí na člověka a jeho zdraví;

Učivo

- vzájemné vztahy mezi člověkem a životním prostředím;
- dopady činností člověka na životní prostředí;
- globální problémy;

VZDĚLÁVÁNÍ PRO ZDRAVÍ

Oblast vzdělávání pro zdraví si klade za cíl vybavit žáky znalostmi a dovednostmi potřebnými k preventivní a aktivní péči o zdraví a bezpečnost, a tak rozvinout a podpořit jejich chování a postoje ke **zdravému způsobu života a celoživotní odpovědnosti za své zdraví**.

Protože jsou lidé v současnosti vystaveni řadě nebezpečí, která ohrožují jejich zdraví a často i život, nabývají na významu i dovednosti potřebné pro obranu a ochranu proti nim, tj. pro chování při vzniku mimořádných událostí.

Vzdělávání směřuje k tomu, aby žáci dovedli:

- vážit si zdraví jako jedné z prvořadých hodnot potřebné ke kvalitnímu prožívání života a cílevědomě je chránit; rozpoznat, co ohrožuje tělesné a duševní zdraví;
- racionálně jednat v situacích osobního a veřejného ohrožení;
- chápat, jak vlivy životního prostředí působí na zdraví člověka;
- preferovat pravidelné provádění pohybových aktivit v denním režimu; eliminovat zdraví ohrožující návyky a činnosti.

Oblast vzdělávání pro zdraví zahrnuje jednak učivo potřebné k péči o zdraví a k ochraně člověka za mimořádných událostí, jednak učivo tělesné výchovy. Vzdělávací oblast by měla postupovat celým ŠVP: škola rozpracuje výsledky vzdělávání do vyučovacích předmětů (např. tematika učiva péče o zdraví se může objevit v občanské nauce, biologii, základech ekologie, tělesné výchově a odborných předmětech) nebo vzdělávacích modulů, případně kurzů a jiných forem. Pro oblast péče o zdraví lze vytvořit i samostatný vyučovací předmět.

1) Péče o zdraví

Učivo:

Zdraví

- činitele ovlivňující zdraví: životní prostředí, životní styl, pohybové aktivity, výživa a stravovací návyky, rizikové chování aj.
- duševní zdraví a rozvoj osobnosti; sociální dovednosti; rizikové faktory poškozující zdraví
- prevence úrazů a nemocí

Zásady jednání v situacích osobního ohrožení a za mimořádných událostí

- mimořádné události (živelní pohromy, havárie, krizové situace aj.)
- základní úkoly ochrany obyvatelstva (varování, evakuace)

První pomoc

- úrazy a náhlé zdravotní příhody
- poranění při hromadném zasažení obyvatel
- stavy bezprostředně ohrožující život

Výsledky vzdělávání:

- popíše úlohu státu a místní samosprávy při ochraně zdraví a životů obyvatel;
- dovede rozpoznat hrozící nebezpečí a ví, jak se doporučuje na ně reagovat;
- prokáže dovednosti poskytnutí první pomoci sobě a jiným;

STROJÍRENSKÁ TECHNOLOGIE

Výsledky vzdělávání

- žák dodržuje ustanovení týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a požární prevence

Učivo:

1 Bezpečnost a ochrana zdraví při práci, hygiena práce, požární prevence

8 Průřezová témata

8.1 Občan v demokratické společnosti

Přínos tématu k naplňování cílů rámcového vzdělávacího programu

K odpovědnému a demokratickému občanství je třeba mít dostatečně rozvinuté klíčové kompetence (komunikativní kompetence, personální a sociální kompetence, kompetence k řešení problémů a k práci s informacemi,...), proto je jejich rozvíjení při výchově k demokratickému občanství velmi významné.

Kromě toho jsou žáci vedeni k tomu, aby:

- byli ochotni se angažovat nejen pro vlastní prospěch, ale i pro veřejné zájmy a ve prospěch lidí v jiných zemích a na jiných kontinentech;

8.2 Člověk a životní prostředí

Hlavním cílem průřezového tématu Člověk a životní prostředí je vést žáky k tomu aby:

- chápali postavení člověka v přírodě a vlivy prostředí na jeho zdraví a život;
- osvojili si zásady zdravého životního stylu a vědomí odpovědnosti za své zdraví.

Obsah průřezového tématu Člověk a životní prostředí zahrnuje témata:

- současné globální, regionální a lokální problémy rozvoje a vztahy člověka k prostředí (klimatické změny, ohrožování ovzduší, vody, půdy, ekosystémů i biosféry z různých hledisek rozvoje lidské populace, vliv prostředí na lidské zdraví);

8.3 Člověk a svět práce

Uskutečňování tohoto cíle předpokládá:

- vést žáky k tomu, aby si uvědomili zodpovědnost za vlastní život, význam vzdělání a celoživotního učení pro život, aby byli motivováni k aktivnímu pracovnímu životu a k úspěšné kariéře;

Střední odborné vzdělávání „Pekař“

2 Cíle středního odborného vzdělávání

c) Učit se být, tj. rozumět vlastní osobnosti a jejímu utváření, jednat v souladu s obecně přijímanými morálními hodnotami, se samostatným úsudkem a osobní zodpovědností.

Vzdělávání směřuje k:

- přijímání odpovědnosti žáků za vlastní myšlení, rozhodování, jednání, chování a cítění;

d) Učit se žít společně, učit se žít s ostatními, tj. umět spolupracovat s ostatními, být schopen podílet se na životě společnosti a nalézt v ní své místo.

Vzdělávání směřuje k:

- tomu, aby žáci respektovali lidský život a jeho trvání jako vysokou hodnotu;
- vytváření úcty k živé i neživé přírodě, k ochraně a zlepšování přírodního a ostatního životního prostředí a k chápání globálních problémů světa;

3.1 Klíčové kompetence

d) Personální a sociální kompetence

Vzdělávání směřuje k tomu, aby absolventi byli připraveni stanovovat si na základě poznání své osobnosti přiměřené cíle osobního rozvoje v oblasti zájmové i pracovní, pečovat o své zdraví, spolupracovat s ostatními a přispívat k utváření vhodných mezilidských vztahů, tzn., že absolventi by měli:

- posuzovat reálně své fyzické a duševní možnosti, odhadovat důsledky svého jednání a chování v různých situacích;
- mít odpovědný vztah ke svému zdraví, pečovat o svůj fyzický i duševní rozvoj, být si vědomi důsledků nezdravého životního stylu a závislostí;

e) Občanské kompetence a kulturní povědomí

Vzdělávání směřuje k tomu, aby absolventi uznávali hodnoty a postoje podstatné pro život v demokratické společnosti a dodržovali je, jednali v souladu s udržitelným rozvojem a podporovali hodnoty národní, evropské i světové kultury, tzn., že absolventi by měli:

- chápat význam životního prostředí pro člověka a jednat v duchu udržitelného rozvoje;
- uznávat hodnotu života, uvědomovat si odpovědnost za vlastní život a spoluodpovědnost při zabezpečování ochrany života a zdraví ostatních;

3.2 Odborné kompetence

c) Dbát na bezpečnost práce a ochranu zdraví při práci, tzn. aby absolventi:

- znali a dodržovali základní právní předpisy týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a požární prevence;
- rozpoznali možnost nebezpečí úrazu nebo ohrožení zdraví a byli schopni zajistit odstranění závad a možných rizik;

6 Kurikulární rámce pro jednotlivé oblasti vzdělávání

SPOLEČENSKOVĚDNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávání v občanském základu usiluje o formování a posilování těchto pozitivních citů, postojů, preferencí a hodnot:

- projevovat občanskou aktivitu, vážit si demokracie a svobody, preferovat demokratické hodnoty a přístupy před nedemokratickými, vystupovat zejména proti korupci, kriminalitě, jednat v souladu s humanitou a vlastenectvím, s demokratickými občanskými postoji, respektovat lidská práva, chápat meze lidské svobody a tolerance, jednat odpovědně a solidárně;
- zlepšovat a chránit životní prostředí, jednat ekologicky;

1 Člověk v lidském společenství

Výsledky vzdělávání:

- dovede aplikovat zásady slušného chování v běžných životních situacích; uvede příklady sousedské pomoci a spolupráce, lásky, přátelství a dalších hodnot;

2 Člověk jako občan

Výsledky vzdělávání:

- v konkrétních příkladech ze života rozliší pozitivní jednání (tj. jednání, které je v souladu s občanskými ctnostmi), od špatného-nedemokratického jednání;

Učivo:

- lidská práva, jejich obhajování a možné zneužívání, veřejný ochránce práv, práva dětí;
- stát a jeho funkce, ústava a politický systém ČR, struktura veřejné správy, obecní a krajská samospráva

3 Člověk a právo

Výsledky vzdělávání:

- uvede, kdy je člověk způsobilý k právním úkonům a má trestní odpovědnost;

Učivo:

- právo a mravní odpovědnost v běžném životě; vlastnictví; smlouvy; odpovědnost

5 Česká republika, Evropa a svět

Výsledky vzdělávání:

- na příkladu (z médií nebo z jiných zdrojů) vysvětlí, jakých metod používají teroristé a za jakým účelem.

Učivo:

- nebezpečí nesnášenlivosti a terorismu ve světě.

PŘÍRODOVĚDNÉ VZDĚLÁVÁNÍ

FYZIKÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

5 Fyzika atomu

Výsledky vzdělávání:

- vysvětlí podstatu radioaktivity a popíše způsoby ochrany před jaderným zářením.

Učivo:

- jaderná energie a její využití.

CHEMICKÉ VZDĚLÁVÁNÍ

1 Obecná chemie

Učivo:

- chemická symbolika.

2 Anorganická chemie

Výsledky vzdělávání:

- charakterizuje vybrané prvky a anorganické sloučeniny a zhodnotí jejich využití v odborné praxi a v běžném životě, posoudí je z hlediska vlivu na zdraví a životní prostředí;

3 Organická chemie

Výsledky vzdělávání:

- uvede významné zástupce jednoduchých organických sloučenin a zhodnotí jejich využití v odborné praxi a v běžném životě, posoudí je z hlediska vlivu na zdraví a životní prostředí;

BIOLOGICKÉ A EKOLOGICKÉ VZDĚLÁVÁNÍ

1 Základy biologie

Učivo:

- zdraví a nemoc.

3 Člověk a životní prostředí

Výsledky vzdělávání:

- popíše historii vzájemného ovlivňování člověka a přírody;
- charakterizuje působení životního prostředí na člověka a jeho zdraví;
- charakterizuje globální problémy na Zemi;

Učivo:

- dopady činností člověka na životní prostředí;
- globální problémy.

VZDĚLÁVÁNÍ PRO ZDRAVÍ

Oblast vzdělávání pro zdraví si klade za cíl vybavit žáky znalostmi a dovednostmi potřebnými k preventivní a aktivní péči o zdraví a bezpečnost, a tak rozvinout a podpořit jejich chování a postoje ke **zdravému způsobu života a celoživotní odpovědnosti za své zdraví.**

Protože jsou žáci v současnosti vystaveni řadě nebezpečí, která ohrožují jejich zdraví a často i život, nabývají na významu i dovednosti potřebné pro obranu a ochranu proti nim, tj. pro chování při vzniku mimořádných událostí.

Jsou vychováváni k dodržování zásad bezpečnosti a prevenci úrazů při pohybových aktivitách.

Vzdělávání směřuje k tomu, aby žáci dovedli:

- vážit si zdraví a cílevědomě je chránit; rozpoznat, co ohrožuje tělesné a duševní zdraví;
- racionálně jednat v situacích osobního a veřejného ohrožení;
- chápat, jak vlivy životního prostředí působí na zdraví člověka (vzduch, voda, hluk, chemické látky aj.);

Oblast vzdělávání pro zdraví zahrnuje jednak učivo potřebné k péči o zdraví a k ochraně člověka za mimořádných událostí, jednak učivo tělesné výchovy.

1 Péče o zdraví

Výsledky vzdělávání:

- popíše, jak faktory životního prostředí ovlivňují zdraví lidí;
- popíše úlohu státu a místní samosprávy při ochraně zdraví a životů obyvatel;
- dovede rozpoznat hrozící nebezpečí a ví, jak na ně reagovat v situacích osobního ohrožení a za mimořádných událostí;
- prokáže dovednosti poskytnutí první pomoci sobě a jiným;

Učivo:

Zdraví

- činitelé ovlivňující zdraví: životní prostředí, životní styl, pohybové aktivity, výživa a stravovací návyky, rizikové chování aj.

Zásady jednání v situacích osobního ohrožení a za mimořádných událostí

- mimořádné události (živelní pohromy, havárie, krizové situace aj.);
- základní úkoly ochrany obyvatelstva (varování, evakuace).

VÝROBA A ODBYT

Výsledky vzdělávání

- žák dodržuje ustanovení týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a požární prevence

Učivo:

1 Bezpečnost a ochrana zdraví při práci, hygiena práce, požární prevence

8 Průřezová témata

8.1 Občan v demokratické společnosti

Žáci jsou vedeni k tomu, aby:

- byli ochotni se angažovat nejen pro vlastní prospěch, ale i pro veřejné zájmy a ve prospěch lidí v jiných zemích a na jiných kontinentech;

8.2 Člověk a životní prostředí

Hlavním cílem průřezového tématu Člověk a životní prostředí je vést žáky k tomu aby:

- pochopili souvislosti mezi různými jevy v prostředí a lidskými aktivitami, mezi lokálními, regionálními a globálními environmentálními problémy;
- chápali postavení člověka v přírodě a vlivy prostředí na jeho zdraví a život;
- osvojili si zásady zdravého životního stylu a vědomí odpovědnosti za své zdraví.

Obsah průřezového tématu Člověk a životní prostředí zahrnuje témata:

- současné globální, regionální a lokální problémy rozvoje a vztahy člověka k prostředí (klimatické změny, ohrožování ovzduší, vody, půdy, ekosystémů i biosféry z různých hledisek rozvoje lidské populace, vliv prostředí na lidské zdraví).

8.3 Člověk a svět práce

Uskutečňování tohoto cíle předpokládá:

- vést žáky k tomu, aby si uvědomili zodpovědnost za vlastní život, význam vzdělání a celoživotního učení pro život, aby byli motivováni k aktivnímu pracovnímu životu a k úspěšné kariéře.